

Sra. Yolanda Lejardi Estévez

Directora Gerent

Institut Català de la Salut

Gran Via de les Corts Catalanes, 587

08007 Barcelona

Octavi Rodríguez Blanco, Secretari d'Organització i legal representant del sindicat Infermeres de Catalunya, entitat sindical constituïda a l'empara de les previsions contingudes a la Llei Orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de Llibertat Sindical, i amb domicili que assenyala a efectes de notificacions al carrer Pallars, 193 (Edifici Spaces), de Barcelona (08005), davant Vostè em persono i **EXPOSO**:

Primer.- Tal i com s'acaba d'indicar a l'encapçalament del present escrit, ostento el càrrec de Secretari d'Organització de l'entitat Infermeres de Catalunya; entitat sense ànim de lucre de naturalesa sindical nascuda amb l'esperit i finalitat, entre d'altres, de representar i defensar els interessos professionals, laborals i socials del col·lectiu d'infermeria de Catalunya en qualsevol àmbit i davant les Administracions Públiques i fins i tot els Tribunals, en la forma regulada legalment -apartats 5.a) i b) dels Estatuts de l'Entitat-

Segon.- És en acompliment d'aquesta funció, que Infermeres de Catalunya es veu en l'obligació de denunciar el que a totes llums constitueix un atac obert i directa als drets laborals i professionals del col·lectiu d'infermeria de l'Institut Català de la Salut (en endavant, ICS) que presta serveis en l'àmbit de l'atenció primària de salut.

Tal i com ja disposà en el seu dia el Decret 84/1985, de 21 de març, de mesures per a la reforma de l'atenció primària de salut a Catalunya, una de les funcions de l'equip d'atenció primària rau en la cobertura de <<atenció sanitària individual i col·lectiva en règim ambulatori, domiciliari i d'urgència a la població adscrita a l'Equip, en coordinació amb els serveis d'especialitats mèdiques del Sector.>> (art.9.1.a) del Decret 84/1985). I en aquesta mateixa línia, en relació específicament al personal d'infermeria, l'Ordre de 6 de maig de 1990, d'aprovació del Reglament Marc de funcionament dels equips d'atenció primària, regulà com una de les tasques i responsabilitats d'aquest col·lectiu <<Proporcionar atenció domiciliària espontània i programada per a la realització de les tasques inherents a l'atenció d'infermeria.>> (art.71.c) de l'Ordre de 6 de maig).

Tercer.- Tradicionalment, l'atenció domiciliària per part del personal dels equips d'atenció primària es prestava mitjançant el vehicle que prèviament l'ICS posava a disposició de cadascun dels centres d'atenció primària, i en supòsits extraordinaris, en transport públic.

Tanmateix, els centres d'atenció primària (CAP) han vingut experimentant en els darrers anys de manera generalitzada un augment de les demandes d'assistència sanitària, tant presencial com domiciliària, derivat per una banda del creixement demogràfic i per l'altra per l'envelliment de la població, i que ha acabat provocant que la flota de vehicles facilitat per l'ICS sigui actualment insuficient per atendre les demandes d'aquest tipus d'assistència sanitària -atenció domiciliària- de la població de referència.

Per fer front a aquestes mancances, moltes Direccions d'Equips d'Atenció Primària (EAP) venen requerint ja d'un temps enrere al personal sanitari dels diferents EAP que utilitzin el seu propi vehicle personal

i particular, bé sigui per desplaçar-se ells/es personalment, bé sigui per acompanyar -a mode de "xofer"- a companys/es que no disposen de vehicle propi o del corresponent permís de conducció, doncs el pes i el volum del material que el personal sanitari ha de dur per tal de prestar als pacients serveis d'assistència domiciliària amb la deguda diligència i correcta praxis professional és incompatible amb l'ús de mitjans de transport públic col·lectiu, i el cost dels mitjans de transport públic individual seria de ben segur molt elevat.

Les instruccions dirigides al personal sanitari d'atenció primària relatives a l'ús del seus vehicles particulars s'incrementaren arrel de l'esclat de la greu crisi sanitària generada pel virus de la COVID-19, com a mesura extraordinària -segons es traslladà en aquell moment als/a les professionals- per fer front i intentar pal·liar la mancances de recursos que patia el sistema sanitari català, en especial durant les primeres onades de la pandèmia. En la pràctica, però, aquesta mesura no ha tingut caràcter excepcional i malgrat haver superar les fases més agudes de la pandèmia, moltes Direccions d'EAP continuen requerint de manera regular i habitual al seu personal sanitari l'ús dels seus vehicles privats.

Quart.- Aquesta situació que s'acaba de denunciar comporta la infracció d'una de les obligacions més bàsiques de qualsevol Administració sanitària, consistent en la seva obligació de dotar i assegurar que els seus centres, serveis i unitats disposin dels recursos materials necessaris per al correcte desenvolupament de la seva activitat i cobertura de les necessitats assistencials de la població, i que ve regulada de manera expressa a la Llei 14/1986, de 25 d'abril, General de Sanitat -en aquest sentit, art.63, segon paràgraf: <<Los Centros de Salud desarrollarán de forma integrada y mediante el trabajo en equipo todas las actividades encaminadas a la promoción, prevención, curación y rehabilitación de la salud, tanto individual como colectiva, de los habitantes de la zona básica, a cuyo efecto, serán dotados de los medios personales y materiales que sean precisos para el cumplimiento de dicha función>>-.

Doncs bé, com és sabut i a més també s'ha assenyalat anteriorment en aquest mateix escrit, la cobertura de l'assistència sanitària domiciliària és un dels serveis que s'integra dins la cartera o catàleg de serveis que, d'acord a la normativa de l'ICS, han de prestar els equips d'atenció primària a la població adscrita a la seva respectiva àrea bàsica de salut (ABS) d'actuació, i per poder dur a terme aquesta funció, cal que els professionals disposin de mitjans o recursos que els permetin desplaçar-se des del centre fins als domicilis dels pacients i usuaris. Per tal de poder prestar aquests serveis a la població, els professionals han d'anar acompanyats d'un determinat instrumental mèdic que ocupa un volum concret i que té un pes determinat, i que comporta que sigui complicat l'ús de transport públic per a la realització dels desplaçaments per atendre les peticions d'atenció domiciliària.

Els vehicles que conformen la flota de l'ICS són, així, doncs un instrument essencial i el més idoni per a la correcta prestació dels serveis d'atenció domiciliària en l'àmbit de l'atenció primària de salut.

I de la mateixa manera que sona del tot descabellat exigir al personal sanitari que porti a sobre i utilitzi el seu propi instrumental mèdic i sanitari per al desenvolupament de les seves funcions i tasques assistencials habituals i inherents al seu lloc de treball, també hauria de resultar igual de descabellat i desproporcionat exigir l'ús del seu vehicle privat particular per al desenvolupament de part de les seves funcions professionals com s'està fent en la pràctica, quan, insistim, es tracta d'un instrument més de feina necessari per realitzar part de les funcions i tasques assignades -en concret, la cobertura de l'atenció sanitària domiciliària dels pacients i usuaris adscrits a l'ABS d'actuació-.

La mesura que aquí s'impugna no només posa de manifest una gestió molt poc eficient dels serveis assistencials, sinó que a més -i això és el que, al nostre entendre, resulta més perillós i qüestionable tant des

de la perspectiva moral com també jurídica- suposa un incompliment flagrant del deure de vigilància i d'implementació de les mesures de protecció de la salut i seguretat necessàries que com a Administració ocupadora, correspon a l'ICS adoptar envers els/les seus/ves professionals.

No cal fer un gran esforç intel·lectual per concloure que l'ús de vehicles particulars, no adaptats per al desenvolupament de tasques sanitàries, suposa un risc molt elevat tant per als pacients atesos -que, per exemple, podrien veure com les seves mostres es contaminen o no resulten finalment útils degut a una mala conservació i transport; circumstància aquesta que en darrer terme podria acabar provocant errors de diagnòstic-, com per a la salut i seguretat dels/de les propis/es professionals i per a les seves famílies i entorn proper, derivat de la possible exposició sense mesures de protecció a agents biològics i vírics.

En relació a aquesta darrera circumstància, convé que recordem tal i com ja s'ha apuntat anteriorment en aquest mateix apartat, que l'ICS té l'obligació formal i expressa d'adoptar les mesures que siguin necessàries per protegir degudament la seguretat i salut en el treball de tots/es les persones que integren al seva plantilla de professionals, en aplicació de les previsions contingudes principalment a la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals -aplicable també al personal funcionari i estatutari de les Administracions Públiques ex art.3.1 d'aquesta mateixa llei- i resta de normativa de desplegament.

Invoquem en aquest sentit l'art.14 de l'esmentada Llei 31/1995, que disposa el següent:

<<1. Los trabajadores tienen derecho a una protección eficaz en materia de seguridad y salud en el trabajo.

El citado derecho supone la existencia de un correlativo deber del empresario de protección de los trabajadores frente a los riesgos laborales.

Este deber de protección constituye, igualmente, un deber de las Administraciones públicas respecto del personal a su servicio.

Los derechos de información, consulta y participación, formación en materia preventiva, paralización de la actividad en caso de riesgo grave e inminente y vigilancia de su estado de salud, en los términos previstos en la presente Ley, forman parte del derecho de los trabajadores a una protección eficaz en materia de seguridad y salud en el trabajo.

2. En cumplimiento del deber de protección, el empresario deberá garantizar la seguridad y la salud de los trabajadores a su servicio en todos los aspectos relacionados con el trabajo. A estos efectos, en el marco de sus responsabilidades, el empresario realizará la prevención de los riesgos laborales mediante la integración de la actividad preventiva en la empresa y la adopción de cuantas medidas sean necesarias para la protección de la seguridad y la salud de los trabajadores, con las especialidades que se recogen en los artículos siguientes en materia de plan de prevención de riesgos laborales, evaluación de riesgos, información, consulta y participación y formación de los trabajadores, actuación en casos de emergencia y de riesgo grave e inminente, vigilancia de la salud, y mediante la constitución de una organización y de los medios necesarios en los términos establecidos en el capítulo IV de esta ley.

El empresario desarrollará una acción permanente de seguimiento de la actividad preventiva con el fin de perfeccionar de manera continua las actividades de identificación, evaluación y control de los riesgos que no se hayan podido evitar y los niveles de protección existentes y dispondrá lo necesario para la adaptación de las medidas de prevención señaladas en el párrafo anterior a las modificaciones que puedan experimentar las circunstancias que incidan en la realización del trabajo.

3. El empresario deberá cumplir las obligaciones establecidas en la normativa sobre prevención de riesgos laborales.

4. Las obligaciones de los trabajadores establecidas en esta Ley, la atribución de funciones en materia de protección y prevención a trabajadores o servicios de la empresa y el recurso al concierto con entidades especializadas para el desarrollo de actividades de prevención complementarán las acciones del empresario, sin que por ello le eximan del cumplimiento de su deber en esta materia, sin perjuicio de las acciones que pueda ejercitar, en su caso, contra cualquier otra persona.

5. El coste de las medidas relativas a la seguridad y la salud en el trabajo no deberá recaer en modo alguno sobre los trabajadores.>>

I en aquesta mateixa línia, s'invoca també el Reial Decret 664/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball, que al seu art.14 preveu:

<<1. Sin perjuicio de lo dispuesto en los capítulos anteriores del presente Real Decreto, en el caso de los establecimientos sanitarios y veterinarios distintos de los laboratorios de diagnóstico, la evaluación a que se refiere el artículo 4 deberá tener especialmente en cuenta los riesgos inherentes a las actividades desarrolladas en los mismos y, particularmente, la incertidumbre acerca de la presencia de agentes biológicos en el organismo de pacientes humanos, de animales, o de materiales o muestras procedentes de éstos, y el peligro que tal presencia podría suponer.

2. Se tomarán medidas apropiadas en dichos servicios para garantizar de modo adecuado la protección sanitaria y la seguridad de los trabajadores afectados.

Dichas medidas comprenderán en particular:

- La especificación de procedimientos apropiados de descontaminación y desinfección, y
- La aplicación de procedimientos que permitan manipular y eliminar sin riesgos los residuos contaminados.

3. En los servicios de aislamiento en que se encuentren pacientes o animales que estén o que se sospeche que estén contaminados por agentes biológicos de los grupos 3 ó 4 se seleccionarán medidas de contención de entre las que figuran en la columna A del anexo IV de este Real Decreto, con objeto de minimizar el riesgo de infección.>>

Per últim, convé recordar el contingut de l'art.40.2 de la Constitució, que preveu de manera expressa que: <<los poderes públicos fomentarán una política que garantice la formación y readaptación profesionales; velarán por la seguridad e higiene en el trabajo y garantizarán el descanso necesario, mediante la limitación de la jornada laboral, las vacaciones periódicas retribuidas y la promoción de centros adecuados.>>

Cinquè.- el II Acord de la Mesa Sectorial regula al seu apartat 9.3 el denominat “complement de desplaçaments”, en els termes que es reproduïxen a continuació:

<<Aquest concepte s'estableix com a compensació econòmica pels desplaçaments que realitza en l'exercici de les seves funcions, mitjançant l'ús de transport públic o privat, el personal següent:

- metges de família, pediatres i metges APD adscrits al equip d'atenció primària
- personal sanitari d'atenció primària amb funció exclusiva d'atenció continuada
- diplomats sanitaris, treballador/a social i practicant APD adscrits als equips d'atenció primària
- llevadors del PASSIR

A excepció de les llevadores del PASSIR, que percebran un import de caràcter fix, diferenciat en dos nivells, rural i urbà, la quantia d'aquest complement variarà en funció de les distàncies entre els nuclis de població existents en l'àmbit de l'àrea bàsica de salut, el seu grau d'aïllament i la densitat de la població, així com:

-el nombre de targetes sanitàries individuals assignades al metge de família i pediatre, ponderades pel nivell de freqüentació

-el nombre de professionals sanitaris que integren l'equip d'atenció primària, en el cas del personal d'infermeria i treballador/a social

La quantia anual d'aquest complement s'assignarà amb caràcter fix durant el mes de març de cada any, tenint en compte la població assignada, i serà revisada amb caràcter anual.

L'import anual d'aquest complement s'abonarà en catorze pagues.>>

La normativa reguladora de les condicions de treball del personal estatutari de l'ICS preveu, així doncs, l'abonament d'un complement retributiu dirigit a determinats col·lectius de professionals -entre els que efectivament es troba el personal d'infermeria dels equips d'atenció primària- amb la finalitat de compensar econòmicament l'ús de vehicle privat per a l'exercici de les seves funcions. I com ja s'ha indicat a l'apartat segon del present escrit, una de les funcions del personal d'infermeria dels equips d'atenció primària és la prestació de serveis d'assistència sanitària domiciliària.

Convé posar de relleu, no obstant, que la norma transcrita preveu l'abonament d'aquest complement tant si el desplaçament s'efectua mitjançant transport públic com privat, i en la pràctica l'ICS abona aquest complement de manera generalitzada a tot el personal sanitari, tant facultatiu com d'infermeria, que presta serveis en l'àmbit de l'atenció primària de salut, doncs s'inclou dins les funcions habituals de tots dos col·lectius la cobertura de l'atenció domiciliària, en funció de les seves respectives responsabilitats. Tot això anterior provoca que, de fet, els/les professionals que de manera més o menys habitual es veuen forçats per les Direccions dels seus centres a utilitzar el seu vehicle particular per a la cobertura de l'atenció domiciliària no percebin cap tipus de compensació econòmica addicional respecte aquells altres que ho fan mitjançant els vehicles que formen part de la flota pròpia de l'ICS.

Val a dir, a més, que la normativa transcrita utilitza el terme <<vehicle privat>>, però sense utilitzar el terme o adjectiu <<particular>>, pel que cal interpretar que quan la norma es refereix a l'ús de vehicles privats s'està referint als turismes que integren la flota de vehicles de l'ICS, en contraposició a l'ús de mitjans de transport públic -autobús, metro- i altres mitjans de transport considerats com serveis públics -com per exemple, el taxi-. Però en cap cas està obrint la porta a la possibilitat de demanar als professionals que utilitzin els seus propis vehicles particulars.

Però és que a més, el fonament de la present denúncia no rau en la major o menor retribució per l'ús del vehicle particular dels professionals per al desenvolupament de les seves funcions -en concret, la cobertura de l'atenció domiciliària-, sinó el risc que aquest ús pot comportar per a la seva salut i per a la salut dels seus familiars, atès que, reiterem una vegada més, aquests vehicles no estan condicionats i adaptats per l'ús sanitari professional.

Convé recordar en aquest sentit, a mode d'exemple, el greu impacte que la crisi sanitària de la COVID-19 tingué en el col·lectiu sanitari durant les fases més agudes de la pandèmia com a conseqüència de l'escassetat de material adequat i necessària de protecció de la salut dels propis professionals, tal i com denunciaren els propis professionals, sindicats, col·legis professionals, i molts altres organismes, i que situà a

Espanya com a un dels països amb una major xifra de professionals contagiats per COVID-19, essent Catalunya precisament un dels territoris més castigats en aquest sentit.

I val a dir també que ja s'han començat a dictar Sentències condemnant a algunes Administracions Públiques Sanitàries -la primera d'elles ha estat la Conselleria de Sanitat de la Generalitat Valenciana- a indemnitzar econòmicament als seus professionals pels danys i perjudicis soferts com a conseqüència de l'incompliment de les seves obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals; tot ordenant l'abonament de quanties força elevades en els supòsits més greus.

Per últim, tot i no menys important, cal posar de manifest que en la mesura que es tracta de vehicles particulars, no es troben dins la cobertura de l'assegurança d'automòbil contractada per l'ICS per a la seva flota privada, i per tant, fora de la cobertura dels danys materials i/o personals que es puguin derivar per al vehicle propi particular i el/la propi/a conductor/a i altres vehicles i terceres persones en supòsit de sinistre, amb el risc que novament aquesta situació comporta per als professionals i que en cap cas se'ls pot obligar a assumir.

Sisè. - Aquesta mateixa situació que s'acaba de relatar en aquest escrit ja estat denunciada amb anterioritat, tant a nivell col·lectiu a través d'aquesta mateixa entitat Sindicat Infermeres de Catalunya com per part de les pròpies professionals infermeres afectades, sense que a data d'avui s'hagi adoptat cap mesura correctora.

És per aquest motiu que el Sindicat Infermeres de Catalunya, en exercici de les seves funcions de representació i defensa de la professional d'infermeria i dels drets dels seus professionals, es veu en l'obligació i necessitat de denunciar novament la situació davant aquesta Direcció Gerència de l'ICS perquè, com a òrgan màxim de direcció i gestió de la institució, ordeni l'adopció de manera immediata de les següents mesures i accions:

- Que es doni compliment i s'analitzin correctament els riscos laborals derivats de l'ús individual del vehicle per part del personal estatutari sanitari d'àmbit d'atenció primària per a la prestació dels serveis d'atenció domiciliària de la població assignada, atès que aquests vehicles no estan preparats per carregar mostres biològiques ni material mèdic o sensible, amb el risc de contaminació que pot existir.
- Que es posin al servei del personal afectat els mitjans productius necessaris per realitzar les funcions inherents a la seva categoria professional i lloc de treball ocupat, i més concretament, de vehicles a motor degudament adaptats i que formin part de la flota de l'ICS, que permetin als professionals realitzar els desplaçaments requerits per a la cobertura de l'atenció domiciliària en les adequades condicions de seguretat per a la seva salut.
- Es requereixi a les Direccions dels CAP que s'abstinguin de requerir al seu personal d'utilitzar els mitjans de transport individuals o propis per la realització de les funcions, especialment els vehicles personals, en tant no es compleixi amb la mesura anterior.

Per última, s'adverteix que en l'eventual supòsit que l'ICS torni a fer cas omís a la present reclamació i a les peticions que en ella s'ho contenen, aquest entitat es veurà en l'obligació de posar en coneixement d'aquesta situació tant dels Òrgans Judicials com també potser i alhora d'altres Administracions Públiques competents en matèria laboral i/o altres entitats i organismes públics, atès que entenem que la defensa perquè

el personal sanitari de l'ICS -en aquest cas, el col·lectiu d'infermeria, que és al que representa el Sindicat Infermeres de Catalunya- pugui desenvolupar les seves funcions en les condicions correctes i necessàries de seguretat i salut és vital en la lluita per a la dignificació de la professió i, a més, és un element bàsic i essencial per al bon funcionament del sistema sanitari públic català.

Per tot això, a Vostè **SOL·LICITO**:

Tingui per presentat aquest escrit, l'admeti, i per formulada la denúncia que en ell s'hi conté en representació del col·lectiu del personal estatutari d'infermeria d'àmbit d'atenció primària de l'ICS, relativa al requeriment que de manera habitual i regular dirigeixen les Direccions de moltes CAP perquè facin ús del seu vehicle particular per realitzar els desplaçaments requerits per a la cobertura de l'atenció domiciliària, i en mèrits del que ha estat exposat, serveixi's ordenar l'adopció de manera immediata de les següents mesures i accions:

1. Que es doni compliment i s'analitzin correctament els riscos laborals derivats de l'ús individual del vehicle per part del personal estatutari sanitari d'àmbit d'atenció primària per a la prestació dels serveis d'atenció domiciliària de la població assignada, atès que aquests vehicles no estan preparats per carregar mostres biològiques ni material mèdic o sensible, amb el risc de contaminació que pot existir.

2. Que es posin al servei del personal afectat els mitjans productius necessaris per realitzar les funcions inherents a la seva categoria professional i lloc de treball ocupat, i més concretament, de vehicles a motor degudament adaptats i que formin part de la flota de l'ICS, que permetin als professionals realitzar els desplaçaments requerits per a la cobertura de l'atenció domiciliària en les adequades condicions de seguretat per a la seva salut.

3. Es requereixi a les Direccions dels CAP que s'abstinguin de requerir al seu personal d'utilitzar els mitjans de transport individuals o propis per la realització de les funcions, especialment els vehicles personals, en tant no es compleixi amb la mesura anterior.

Barcelona, 6 d'octubre de 2022

Signat digitalment per:
OCTAVI RODRIGUEZ BLANCO / G67523555
el 06-10-2022 a les 23:35:18

Octavi Rodríguez Blanco
Secretari d'Organització
Infermeres de Catalunya

